
اصحاب ایرانى رسول الله ﷺ

مؤلف: عبدالرشيد تریز

www.KitaboSunnat.com

تریز، عبدالرشید، ۱۳۴۷ -
اصحاب ایرانی رسول الله ﷺ / مؤلف عبدالرشید تریز
تهران: نشر احسان، ۱۳۹۸.
۳۰۳ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۴۹-۴۳۷-۴
وضوع: صحابه؛

صحابه - احادیث - اصحاب ایرانی
صحابه و قرآن؛
رده بندی: کتبه: ۱۳۹۸ الف ۶/ت ۴۷۸/۶ BP
رده بندی دین: ۲۷/۹۲
شماره کتابشناسی ملی: ۱۴۱۱

تهران، خیابان انقلاب، روبروی دانشگاه تهران، پاساژ فروزنده، شماره ۴۰۶.

www.nashrehsan.com

تلفن: ۶۶۹۵۴۴۰۴

اصحاب ایرانی رسول الله ﷺ

مؤلف: عبدالرشید تریز
ناشر: نشر احسان
چاپخانه: مهارت
شمارگان: ۲۰۰۰ جلد
نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۸
قیمت: ۳۰۰۰۰ تومان
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۴۹-۴۳۷-۴

فهرست مطالب

۱۳	پیشگفتار
۱۹	سخنی درباره کتاب حاضر
۲۹	وصف بزرگ اصحاب حسرت محمد مصطفی ﷺ
۳۱	بخش اول
۳۱	کلیاتی پیرامون اصحاب رسول الله ﷺ
۳۳	فصل اول
۳۵	تعریف صحابی
۳۶	شناخت صحابه‌ی کرام رضوان الله علیهم اجمعین
۴۰	صحابه از دیدگاه قرآن
۵۷	فصل دوم
۵۹	اصحاب کرام رضوان الله علیهم اجمعین از نگاه رسول الله ﷺ
۶۷	فصل سوم
۶۹	اصول اعتقادی در مورد اصحاب رسول الله ﷺ
۷۸	عدالت صحابه رضوان الله علیهم اجمعین

- ۸۵ مشاجرات صحابه رضی الله عنهم
- ۸۹ فصل چهارم
- ۹۱ وظیفه‌ی امت اسلامی نسبت به اصحاب کرام رضوان الله عليهم اجمعین
- ۹۲ ۱- ایمان به دیانت، امانت و صداقت‌شان
- ۹۳ ۲- نگو قرار دادن آن‌ها در ایمان و اعمال صالح
- ۹۵ ۳- اتباع از آنان به احسان
- ۹۶ ۴- عا خب کردن در حق آنان
- ۹۷ ۵- نام‌ها را فرودان به نام آن‌ها
- ۹۸ ۶- ترویج تاریخ و آراء آن در تاریخ بشریت
- ۹۹ ۷- بد و بیراه نگفتن به آنان
- ۱۰۰ ۸- عدم کینه در دل نسبت به اصحاب پیامبر صلی الله علیه و آله
- ۱۰۱ ۹- دفاع از صحابه‌ی کرام رضوان الله علیهم اجمعین
- ۱۰۲ ۱۰- محبت به صحابه کرام
- ۱۰۷ بخش دوم
- ۱۰۷ ایرانیان و اعراب
- ۱۰۹ فصل اول
- ۱۱۱ رابطه‌ی عرب‌ها و ایرانیان قبل از اسلام
- ۱۲۱ فراخواندن رسول الله صلی الله علیه و آله شاه ایران را به اسلام
- رواج زبان فارسی در جزیره العرب در عصر بعثت (زبان فارسی دومین زبان
- ۱۲۳ رایج جزیره العرب)
- ۱۳۴ تبادل فرهنگی میان اعراب و ایرانیان

زبان فارسی دومین زبان نگارش مسلمانان.....	۱۴۰
فصل دوم	۱۴۱
نسب فارسیان.....	۱۴۳
اگر شما رویگردان شوید، دیگران جای تان را خواهند گرفت.....	۱۴۴
دیگران چه هنوز نیامده اند.....	۱۴۶
ایرانیان جویندگان علم و دانش.....	۱۴۷
اگر ایمان درستی ثریا باشد ایرانیان بدان دست خواهند یافت.....	۱۴۹
اگر دین در ثریا باشد مانی از دیار فارس بدان دست خواهند یافت.....	۱۵۱
بیشترین علمای جهان از ایرانیان می باشند.....	۱۵۱
قریش و ایرانیان از برگزیدگان عالمند.....	۱۵۴
آیا احسان پاداشی جز احسن دارد؟.....	۱۵۸
بخش سوم	۱۶۱
اصحاب ایرانی رسول الله ﷺ	۱۶۱
فصل اول	۱۶۳
اصحاب ایرانی پیشکسوت.....	۱۶۵
۱. حضرت سلمان فارسی <small>رضی الله عنه</small>	۱۶۵
۲. سالم وابسته‌ی ابوحنیفه <small>رضی الله عنه</small>	۱۹۱
۳. کنیز فارسی <small>رضی الله عنه</small>	۱۹۸
۴. کنیز دختر فارسی <small>رضی الله عنه</small>	۱۹۹
۵. سفینه خدمتکار رسول الله <small>صلی الله علیه و آله</small>	۱۹۹
۶. آشپز ایرانی <small>رضی الله عنه</small>	۲۰۱

- ۲۰۳ حضرت رُشید فارسی ؑ
- ۲۰۴ ابو عقیبه فارسی ؑ
- ۲۰۵ عقیبه فارسی ؑ
- ۲۰۵ عبدالرحمن بن الأزرَق فارسی ؑ
- ۲۰۶ قاسم بن ابوعبدالرحمان شامی ؑ
- ۲۰۷ سعد بن خوله ؑ
- ۲۰۸ سعید بن خولی وابسته‌ی حاطب بن ابی بلتعہ ؑ
- ۲۰۸ سعید بن خملی عامری ؑ
- ۲۰۹ سُکینہ ؑ
- ۲۱۱ فصل دوم
- ۲۱۳ اصحاب ایرانی رسول اللہ ساکن یمین
- ۲۱۳ باذان ؑ
- ۲۲۱ حضرت بابویه فارسی ؑ
- ۲۲۳ اَبایون فارسی ؑ
- ۲۲۵ جَد جُمیره ؑ
- ۲۲۶ حُرّ حُسرہ ؑ
- ۲۲۷ حضرت ابوشاه یمنی فارسی ؑ
- ۲۲۸ آزداد فارسی ؑ
- ۲۳۰ حضرت یزداد فارسی ؑ
- ۲۳۰ یَحْنَس بن وَبَرَه ازدی ؑ
- ۲۳۱ حضرت وَبَر بن یَحْنَس کلبی ؑ

- ۲۳۱ ۲۶. نُعْمَانُ بْنُ بُرْزُجِ الْيَمَانِيِّ
- ۲۳۲ ۲۷. حضرت عبدالرحمان بن نعمان بن بُرْزُجِ
- ۲۳۳ ۲۸. دختران نعمان
- ۲۳۳ ۲۹. حضرت فَيْرُوزِ دِيْلَمِيِّ
- ۲۴۶ ۳۰. برادر فیروز دیلمی
- ۲۴۸ ۳۱. حضرت عبداللہ بن فیروز دیلمی
- ۲۴۹ ۳۲. حضرت اذویہ فارسی
- ۲۴۹ ۳۳. آزاد اذویہ
- ۲۵۱ ۳۴. مَرْزَبَانَةُ
- ۲۵۲ ۳۵. خُرَزَادِ بْنِ بُرْزُجِ
- ۲۵۳ ۳۶. حضرت شہر بن باذار فارسی
- ۲۵۳ ۳۷. حضرت جُشِيشِ دِيْلَمِيِّ فَارَسِيِّ
- ۲۵۴ ۳۸. حضرت جَرْجِسْتِ فَارَسِيِّ
- ۲۵۵ ۳۹. حضرت عامر بن شہر ہمدانی
- ۲۵۶ ۴۰. حضرت دَیْلَمِ الْحَمِيْرِيِّ
- ۲۵۷ ۴۱. حضرت زید دیلمی
- ۲۵۷ ۴۲. حضرت خُرْخِسْتِ فَارَسِيِّ
- ۲۵۸ ۴۳. حضرت مرکبُودِ فَارَسِيِّ
- ۲۵۸ ۴۴. حضرت ابوتمیم جیشانی
- ۲۵۹ ۴۵. حضرت ابووہب جیشانی
- ۲۵۹ ۴۶. سعد بن بالویہ فارسی

۴۷. حضرت یزید بن مہار خسرو یمانی رضی اللہ عنہ ۲۶۰
- فصل سوم ۲۶۱
- اصحاب ایرانی رسول الله از شهرهای مختلف ۲۶۳
۴۸. ابومنصور فارسی رضی اللہ عنہ ۲۶۳
۴۹. یزید بن ابومنصور رضی اللہ عنہ ۲۶۴
۵۰. حضرت یفودان / محمد بن یفدویدویہ ہروی رضی اللہ عنہ ۲۶۵
۵۱. حضرت سناہہ رضی اللہ عنہا / محمد وابستہی رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم ۲۶۵
۵۲. حضرت ابو ضمیرہ رضی اللہ عنہ ۲۶۶
۵۳. ضُمیرہ رضی اللہ عنہ ۲۶۸
۵۴. ام ضُمیرة رضی اللہ عنہا ۲۶۸
۵۵. حضرت اسیخب / رربان رضی اللہ عنہ ۲۶۹
۵۶. حضرت رُشُم رضی اللہ عنہ ۲۷۰
۵۷. مُقسَّم الفارسی رضی اللہ عنہ ۲۷۱
۵۸. حضرت فَتَّح بن دحرج فارسی رضی اللہ عنہ ۲۷۲
۵۹. شقران وابستہی رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم ۲۷۲
۶۰. مہران وابستہی رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم ۲۷۳
۶۱. دَکُوَان وابستہی رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم ۲۷۴
۶۲. هُرْمُز وابستہی رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم ۲۷۴
۶۳. کِیسَان وابستہی رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم ۲۷۵
۶۴. طَہْمَان وابستہی رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم ۲۷۵
۶۵. ابو کُبْشہ وابستہی رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم ۲۷۶

۶۶. حضرت رُومان رضی اللہ عنہ ۲۷۷
۶۷. ابومسرح انسه بن زیادہ بن مشرح وابستہی رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم ۲۷۷
۶۸. ابورافع وابستہی رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم ۲۷۷
۶۹. قیس بن یزید رضی اللہ عنہ ۲۷۸
۷۰. حضرت قیس بن وھرز رضی اللہ عنہ (ابو ودیعہ) فارسی ۲۷۹
۷۱. هرمز بن ماہان رضی اللہ عنہ فارسی ۲۷۹
۷۲. آزاد / مرد / آزاد / مرد ۲۸۰
۷۳. دینار فارسی ۲۸۳
۷۴. حضرت بھزاد اسلمالک رضی اللہ عنہ ۲۸۳
۷۵. حضرت ربیعہ بن الفرائس رضی اللہ عنہ / الفارسی ۲۸۴
۷۶. حضرت اسامہ بن مالک ابوالعشیر، الحارمی / عطارد بن برز رضی اللہ عنہ ۲۸۴
۷۷. قُبَّاث بن اَشِیم رضی اللہ عنہ / رستم ۲۸۵
۷۸. ہند بنت الحارث الفراسیة رضی اللہ عنہا ۲۸۵
۷۹. حضرت یزید بن بہرام رضی اللہ عنہ ۲۸۶
- حضرت جابان گُردی رضی اللہ عنہ ۲۸۷
- صحابہی کرام ۲۸۹
- منابع ۲۹۵

پیشگفتار

ان الحمد لله الذي هدانا لهذا... نستعينه ونستغفره ونشهد ان لا اله الا الله ونشهد ان محمدا عبده ورسوله
اما بعد:

آخرین پیامبر ادیان ابراهیم حضرت محمد ﷺ در سرزمین لم یزرع مکه؛ ام القرى آن روز، در عام الفیل ۶۱۰ میلادی پا به هستی نهاد. چهل سال از عمر خویش را در میان قوم خویش زندگی کرد. مردی از تبار قریش و هاشمی نسب! قبل از تولد، پدر گرمی خویش را از دست داد و در سن شش سالگی از سایه پر مهر مادر محروم گشت. نخستین روزی که او را به تکفل جد بزرگوارش؛ عبدالمطلب و پس از آن در خانه ابوطالب بود.

محمد یتیم، از همان عنفوان جوانی در میان مردم مکه به نیکی می‌رفت. امانت‌داری و جوانمردی زبان‌زد خاص و عام گردید. محمد امین، روز به روز در دل مردم؛ اعم از بزرگان قوم و مردم قبایل ساکن در شهر مکه محبوبیت بیشتر و بیشتری کسب کرد. تا این که بالاترین جایگاهی که شایسته آن بود یعنی مقام و منصب رسالت و پیامبری را از جانب خدای تعالی حاصل کرد.

محصل کلام آن که، محمد امین تا واپسین روزهایی که تقدیر الهی بر آن تعلق گرفته بود که از جانب خداوندگار جهان هستی به پیامبری و رسالت و حیانی / آسمانی مبعوث گردد را با خوش نامی سپری کرد و به تعبیری میان مردمان قوم خود به شامخ‌ترین موقعیت و جایگاه ممکن به لحاظ محبوبیت در دست یافت.

ه اینک محمد امین؛ یتیم مکه، با نزدیک شدن به سن چهل سالگی به حساس‌ترین فاز زندگانی خویش رسیده بود. بالاخره آن روز فرارسید. محمد که برای خلوت با خداوند؛ یگانه‌آفریدگار عالم، در بیرون شهر مکه و به دور از چشم مردمان زمانه، در غار حراء به سر می‌برد، فرشته وحی بر او نازل گشت، اولین آیات الهی را بر او خواند و از این پس بود که رسالت آسمانی وی آغاز گردید.

پس از نزول فرشته وحی و آغاز رسالت، محمد که تا دیروز از او به عنوان "محمد امین" یاد می‌شد، از او اس‌ن رو. آغاز وحی و رسالت، اینک از او به عنوان "محمد رسول خدا" یاد می‌شود.

... زمزمه‌های تازه ای به گوش مردمان قبایل مختلف مکه و اطراف آن می‌رسد... خبرهای تازه‌ای از سوی محمد امین... سخنانی نو و شگفت‌انگیز... او می‌گوید از جانب خدا به پیامبری و رسالت من مبعوث گشته است تا مردمان را به سوی یکتاپرستی فراخواند و با چندگانه پرستی مبارزه کند... می‌گوید بتان خدایانی باطل اند... از خدای یگانه سخن می‌گوید... از مردم می‌خواهد: "قولوا لا اله الا الله تفلحوا"؛ ای مردم! به گویند معبود بر حقی جز خدا نیست تا رستگار شوید. محمد رسول خدا عبادت بتان را شرک

می‌داند و مردم را از آن باز می‌دارد... رسماً از مردم می‌خواهد از عبادت بتان دست بردارند و به سوی عبادت خدای یگانه رو بیاورند... اینک او از آیین جدید سخن می‌گوید و در مقابل این آیین شرک و چندگانه پرستی که در مکه رایج است تمام قد به مخالفت برخاسته است و از مخالفت‌ها و دشمنی‌ها ابایی ندارد و به تهدیدها و تطمیع‌ها واقعی نمی‌نهد.

... آن صبح روز وحی و رسالت و از موقعی که آن حضرت ﷺ بر کوه صفا ندای تو میداد، از همان روز، دشمنی‌ها و بدسگالی‌ها نیز آغاز می‌گردد. او در میان قوم خویش از محبوبیت به سزایی برخوردار بود و از او به "محمد امیر" یاد می‌شد، از نخستین روز وحی و نبوت، مورد خشم و غضب بزرگان قوم مدینه واقع گردید و سیل اذیت و آزارها و تندبادهای تهمت‌ها و افتراها به طرف او سرازیر گشت و در کوی و برزن از او به شاعر، ساحر و مجنون یاد شد.

فضای مکه شدیداً امنیتی شده بود... آن دسته از مردمانی که به آیین جدید روی آورده بودند به شدت تحت پیگرد قرار داشتند... شکنجه... اذیت و آزار حتی تا سرحد مرگ... جلای وطن... مشتی نمونه... دعوت به سوی آیین جدید بسیار مشقت‌بار و بل جزو محالات به نظر می‌رسید و هر سفر طائف با آن حضرت ﷺ با شدیدترین و خشن‌ترین شکل برخورد شد.

این وضعیت اسفناک و ناگوار تا سال‌ها ادامه یافت... تا پایان سال سیزدهم بعثت... تشدید شکنجه‌ها و اذیت و آزارها... تنگناها... محاصره اقتصادی در شعب ابی طالب... هجرت به حبشه... تکرار هجرت به حبشه... تا این که در سال سیزدهم بعثت تراژدی هولناکی شکل گرفت... تراژدی

توطئه... توطئه قتل پیامبر به سرعت در دستور کار سران استکبار مکه قرار گرفت... توطئه طراحی و آماده اجرا شد... شب اجرای توطئه فرارسید... از آن سو فرشته وحی به امر خداوند نازل گشت و دستور هجرت از جانب خداوند به محمد ابلاغ گردید... هجرتی سرنوشت ساز... هجرت به مدینه... هجرت پیامبر... هجرت یاران پیامبر... پایان دوران مشقت بار مکی... آغاز دوره مدنی... و آغاز فصلی نوین در تاریخ پر فراز و نشیب اسلام و مسلمانان و برقراری پیمان اخوت و برادری میان انصار [= مسلمانان اهل مدینه] و مهاجر [= مسلمانان اهل مکه] و... به هر رو مسلمانان با هجرت به مدینه جان تازه‌ای گرفتند و نه انستند با هجرت به مدینه و پناه گرفتن به این شهر جدید و برقراری پیمان مستحکم برادری با مردم مدینه فصلی تازه را در تاریخ اسلام رقم بزنند....

مسلمانان با هجرت به مدینه اگرچه خود را از آن تنگناها و شرایط فرسایشی و سخت مکه خارج ساختند، اما و صد اما، دشمنی‌ها و خصومت‌های دشمنان و بدخواهان مکه نه به شدت از پیشرفت اسلام بیمناک شده بودند هم‌چنان ادامه یافت. هر چند در دوران مکی دشمنی‌ها طاقت‌فرسا بود اما با آغاز دوره مدنی، دشمنی‌ها و خصومت‌ها به مراتب شکل پیچیده‌تر و شکننده‌تری به خود گرفت.

سران مستکبر قریش که دشمنان اصلی اسلام بودند دست‌بردار نشدند و در طول سال‌های دوره مدنی جنگ‌های بزرگ و کوچک فراوانی را علیه اسلام به راه انداختند و صدمات فراوانی را بر بدنه اسلام وارد کردند و مذبوحانه کوشیدند تا به هر قیمتی که شده نه تنها از پیشرفت اسلام جلوگیری به عمل

بیاورند که حتی با زمین‌گیر کردن پیامبر و مسلمانان کار اسلام را برای همیشه یکسره کنند.

در بحبوحه همین شرایط و اوضاع نابسامان بود که پدیده "نفاق" در مدینه سر برآورد. پدیده بس خطرناکی که از داخل مدینه علیه اسلام و مسلمانان قد علم کرد. با هر داستان شدن با قریشیان، علیه اسلام سر به شورش برآورد و این پدیده نوم، شرایط و اوضاع را برای مسلمانان به شدت بغرنج‌تر ساخت.

به هر ندید اسلام در دوران مدنی نیز توانست سهمگین‌ترین حوادث و توطئه‌های هوساکی را که از یک سو از طرف جبهه نفاق و از دیگر سو از طرف سران قریش تدارک داده می‌شد با اسلام را به کلی ریشه‌کن و مسلمانان را قلع و قمع کنند با تمام قدرت از سر راه خود بردارد و در تمام این حوادث سربلند و پیروز بیرون بیاید، و تمامی جنبه‌های تحمیلی و نابرابر دشمنان داخلی و خارجی را به نفع خود پایان دهد.

در پایان سال دهم هجری آن حضرت ﷺ در نالی که به واپسین روزهای ارتحال ملکوتی خود نزدیک می‌شد به خوبی نیکی توانست نسلی از مسلمانان تربیت کند که به تواند پس از وی حامل دعوت اسلام برای سایر مردم جهان گردد و همان گونه که در تاریخ خوانده ایم و می‌خواهیم اران و تربیت‌شدگان مکتب نبوی با کفایت تمام توانستند اسلام را به اقصای اعطاط جهان آن روز که بخش اعظم ربع مسکون کره خاکی را شامل می‌شد گسترش دهند.

در یک سخن فصل الخطاب باید گفت: "آن حضرت ﷺ ظرف مدت بیست و سه سال رسالت و پیامبری خویش، ضمن این که وحی الهی را به تمام و

کمال به مردم ابلاغ کرد، کار بسیار بزرگ و سترگ دیگری را نیز که در نوع خود در تاریخ ادیان ابراهیمی کاملاً بی نظیر بود به پایه تکمیل رسانید و آن این بود که در مکتب نبوی خود، از یاران و اصحاب خویش یک "امت" نمونه ساخت. یک امت به معنای واقعی کلمه. "امت"یی که در ایمان و عمل، برای سایر آدمیان جهان، به خصوص برای مسلمانان تا روز قیامت الگو و سرمشق قرار گرفت... دارای صفات و ویژگی‌های منحصر به فرد بود... اجماع آنان در مسایل شرعی و دینی برای همه اعصار و قرون منبع تشریح قرار گرفت... و صدها بل هر هزارها شاخصه و خصیصه ایمانی و عملی دیگر که خوشبختانه بخش مهمی از آثار ابولف محترم در همین کتاب که خواننده محترم در دست مطالعه دارد به تنصیب بدان‌ها پرداخته است.